

De regio: de broedkamer voor vitale democratie?

Door: Patty Claassens en Rolf Jongedijk

In Oktober 2015 hebben de veertien Twentse gemeenten een regionale visie op vervoer in het kader van zorg vastgesteld. Op basis van deze visie willen de gemeenten het vervoer slimmer en beter organiseren. Op welke momenten hebben raadsleden zich over dit besluit kunnen buigen? Welke betrokkenen zijn gehoord om deze missie te formuleren? Heeft iedereen tijdig kunnen participeren? Hoe democratisch is de regionale bestuurlijke samenwerking eigenlijk?

Steeds meer opgaven vereisen samenwerking tussen gemeenten, niet alleen vanwege voordelen van bedrijfsvoering maar juist ook om de maatschappelijke doelen te kunnen behalen. Terwijl de focus van deze bestuurlijke samenwerking op regionaal niveau ligt, speelt de democratische kaderstelling en controle zich op lokaal niveau af. In Twente is hier zelfs bewust voor gekozen sinds het einde van de WGRplus per 1 januari 2016: de raden zijn niet langer vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van de Regio Twente maar zullen nieuwe wegen moeten ontwikkelen om sturing en controle op die regionale agenda te kunnen leveren.

Om op een andere manier te zorgen voor regionale kaderstelling en democratische controle, gaan de Twentse gemeenten komende maanden gezamenlijk op expeditie – op zoek naar nieuwe vormen van regionale democratisering. De uitdaging is hierbij de samenwerking op regionaal niveau expliciet te legitimeren. Een experimenteeragenda moet het antwoord geven op de vraag hoe je de regionale samenwerking in Twente verder stevig democratisch kunt verankeren. Op 25 mei 2016 komen de veertien Twentse griffiers samen tijdens het Kennisfestival in Deventer om een experimenteeragenda te verkennen rond het thema regionale democratie. Wordt de regio de broedkamer voor vitale democratie? Hoe kan regionaal bestuur democratischer worden? Wij gaan de inspiratie van innoverend Nederland hierbij ten volste benutten tijdens het kennisfestival en daarna.

Gestimuleerd door de provincie Overijssel en wetenschappelijk bijgestaan door prof. Denters en prof. Boogers van de Universiteit Twente gaat men aan de slag. Deze opgave kent tenminste drie kritische toetsvragen, die dan ook verkend gaan worden:

- De mogelijkheden om regionale besluitvormingsprocessen te beïnvloeden;
- De vraag of alle betrokkenen ook de mogelijkheid hebben om invloed uit te oefenen;
- De vraag of alle partijen een gelijke kans hebben om invloed uit te oefenen.

Gemeenteraden zijn en blijven als volksvertegenwoordigingen natuurlijk betrokken, maar het mandaat van de lokale volksvertegenwoordiger strekt inhoudelijk niet verder dan de eigen gemeentegrens. Terwijl de regionale agenda al snel veel meer dan een efficiënte optelsom van lokale agenda's is. Er ligt dus een uitdaging om naast de indirecte route via gemeenteraden, ook naar directe vormen van democratische versterking te zoeken. Gemeenteraden zullen als rentmeesters van democratie de besturen en partners dus ook moeten aansporen en faciliteren om samenwerkingsprocessen democratisch te organiseren. Moeilijk hoeft dat niet altijd te zijn. Immers, ook bij regionaal bestuur gelden de drie basiseisen voor legitimatie en acceptatie, waar overigens nog een hele slag te slaan is:

- Transparantie van informatie en communicatie (openbaar, toegankelijk, interactief)
- Altijd sprake van keuzemogelijkheden, geboden alternatieven (afweging)
- Tijdigheid

Bij regionale samenwerking hebben we dan ook nog een extra uitdaging te gaan: een helder overzicht van het speelveld, inzicht in wie nu over welke agenda's daadwerkelijk beslist en helderheid over toezicht en controle. Heldere uitlijning van (regionale) besluitvormingsprocessen is niet alleen in belang van het gemiddelde raadslid, het is vanuit democratisch oogpunt ook voor de burger een must.

Bij de versterking van de Twentse democratie wordt een belangrijke nadruk gelegd op democratische processen en dialoog. Door belanghebbenden en relevante partners te betrekken bij regionale beleidsvoorbereiding en besluitvorming. Hierbij kan worden gezocht binnen een breed scala aan opties - variërend van het gebruik van social media tot aan ideeën over regionale assemblee-achtige bijeenkomsten. Deze regionale vernieuwingsagenda willen de Twentse griffiers koppelen aan de provinciale en landelijke agenda voor democratie en regionaal bestuur.

Oproep

Twentse griffiers gaan deze uitdaging graag gezamenlijk aan met andere regio's die ook op zoek zijn naar vernieuwende vormen van regionale democratie. Zijn jullie ook op zoek naar nieuwe vormen voor dialoog en democratische regionale processen? We zoeken naar regiodemocratie-experimenten die:

- Op een vernieuwende manier invulling geven aan democratische legitimiteit van de regio
- Op regionaal niveau (levendige) democratische arrangementen ontwikkelen
- De vernieuwing niet zozeer zoeken in nieuwe structuren, maar vooral ook in democratische processen en dialoog met belanghebbenden

Meld je experiment dan ook aan bij de Democratic Challenge.